

ČAJ

Pro chvíle pohody

ÚNOR 2014

Časopis Autorů Jičínska

MODLITBA

Svaté lásky
k nimž se už nikdo nemodlí
vraťte se zpátky
A neproklínejte první noc
bude-li kratší
než ty příští
nekonečné

Milan HRABAL

89

Vážený čtenáři,

v únorovém ČAJi jsem si do naší ČAJovny jako hosta pozval
úpického autora **Antonína Šlechtu**,

který profesně působil v 80. letech 20. století v Jičíně.
Do ČAJe přispěl povídkou „**Jak Andílek z nebe padl**“.

Jsem rád, že jsem si mohl přečíst
prvotinu Antonína Šlechtu „**Sedm pádů smrti**.“

Kniha mě zaujala natolik,
že jsem o ní napsal v rubrice „Řekni mi, co čteš ...“

Již koncem roku 2013 jsem vyzpovídal
varnsdorfského básníka **Milana Hrabala**,
mimořádně jeho úvodní báseň „**Modlitba**“

je ze sbírky „**Nepřetržité zítřky**“
vydané v roce 1989 v Severočeském nakladatelství.
Organizátor Literárního Varnsdorfu je na své město hrdý
a přiznal se, že: „**Mně se žije ve Varnsdorfu dobře!**“

Tvorbu domácích autorů zastupuji tentokrát já sám.
Blíží se nám zimní olympiáda, a tak doufám,
že si vedle sledování televize uděláte čas na literaturu,
ale občas i vy sami protáhnete svoje kosti,
jak nakonec nabádám ve svém humorně-silvestrovském zamyšlení

„**Francovo olympijské snění**“.

A aby té olympiády nebylo málo,
přidal jsem báseň „**Sportovec**“
z chystané sbírky poezie pro děti.

Dobré počtení přeje

Václav

HOST ČAJe:

Antonín Šlechta

narozen 17.11.1965 v Trutnově.

Žije v Úpici. Kde po absolvování VSOŠ v Žilině nastoupil jako dělník ve vodárenství. V tomto oboru se pohybuje dodnes.

Člen klubu Východočeského střediska obce spisovatelů, kde publikuje v tiskovinách Kruh a ve sbornících. V roce 2013 vydal knihu povídek Sedm pádů smrti.

Jeho prozaickou tvorbu lze volně charakterizovat jedním z mnoha výroků Buddha: Zdaleka ne všechno utrpení přináší poznání, ale poznání bez prožití utrpení možné není.

Antonín ŠLECHTA

Jak Andílek z nebe padl

Někde tam musí být. Někde mezi sousedy neklidně se vrtícími na lavicích. Oči modré jako šmolka plály pod neklidným čelem v rámoví plavých vlasů a pátravě hledaly v davu. Otáčel se a hledal Ji. Narážel však jen na pohledy mužů a žen, se kterými neměl už nic společného. Hleděli na něho s neskrývaným pohrdáním. Kde je Ona?

„Andílek Jan, narozen letha páně 1567 v Suchovršicích obviněn jest že...“ zněl soudní místností obřadný, zvukný hlas purkmistra náchodského.

Andílek pramálo vnímal z obsahu přednášené řeči. Bloudil zrakem místností. Však by Ji rozpoznal na první letmé popatření.

„Cožpak tu nikde není?“ promlouval k sobě. „Cožpak tu nikde není??“

Marně vyhlížel černé copy a tmavé oči Máni z kovárný. Pohledem šátral v řadách sousedů, kteří se pasou na Andílkově pošramoceně pověsti. Vylepšují si u náchodského soudu mínění o vlastních černých svědomích. Přišli se přesvědčit, že jsou ve světě nekalejší skutky, nežli skutky jejich.

„Podle zprávy rychtáře oupického Andílek Jan přiznal před právem, že s Tobiášem Jakubem ukradli v Pilném rybníce deset kaprů. Ve skalách, kde lup svůj ukryli, nalezeno bylo kaprů jedenáct. Dále je viněn z krádeže vobilí z oupického mlejna. Tohoto však Andílek popírá, že by takového skutku účasten byl, že on nic neví, že on tam nic nebral.“

Andílek obvinění neslyšel, myslel na Ni. Máňa z kovárný, to je moc dobře zavedená živnost. Na sobotní tancovačce by se o ní celé Suchovršice servaly. Chlapi o ni a ženské kvůli ní. To už tak prostě chodí, že jedna rozevlátá sukně poblázní celou vesnici. To se přece ví.

Tuhle vykrouží skočnou s jedním a šup s ním na šťopičku žitný, hned rozkolíbá obkročák s jiným a zase na kořalku a vábivé kukadla do výčepu. Každého malounko poškádlí. Nechá přivonět, jen tak naznačí, okem pobídne. Pohledem trkne do rozkroku a pak nechá být. Roztočí čtverylku zase s někým dalším.

Krása trvá jenom chvilku a tu si holt musí holka užít, než ji po

kouskách odevzdá dětem. Nejvíc krásy prý sebere dcera. „I dejte pokoj, pantáto kováři!“ volávala rozesmátá na tatíka, když jí připomínal svátost manželskou. Kdepak vdavky! Na ty je Máňa příliš mladé nepokojné štěně.

„Má v lebedě jenom ty tancovačky, holka zatrolená,“ stěžoval si kovář.

Jenomže já Andílek jsem se k Máně z kovárny nedostal blíž než na dva kroky. Mně si držela hezky vod těla. To se ví, nějaký bezzemek, nádeník a otrapa, ten by se jí tak hodil do krámu. Na kořalu nemá ani groš, a když, tak pro sebe a své kumpány. K muzice oblíkne starou vestu po nebožtíkoj pantátoj, a to jenom proto, aby zakryla díru v košili. Z něj kouká nanejvýš tak akorát lotrovina nebo nějaký polízání.

Na Máňu měli být groše za kapry, tak bylo usmlouváno s libňatovským Melicharem, groš za kapra - pět já, pět Tobiaš a jeden kapr v ohništi půl na půl na mlsnej jazyk. Jenomže si nás vyčíhal Jilemnickej a s ničím se netajil. Zatloukat nešlo a Máňa, ech, jako by se nic nestalo, jako by zapomněla, že jsem jí před kovárnou ve vzteku slíbil kořalku za každěj tanec a kolik si řekne.

Ani vokem nemrkla, jediný slůvko se mnou neztratila, jen posměšnej škleb se svezl pyskem dolů. Však vono se uvidí, holka, jak ti groše rozsvítěj vočiště, jen co s nima zacinkám v novým kabátě.

„Nejprv před právem pravil,“ pokračoval v řeči důstojný pan purkmistr, „že pšenici má od švakra svého z Skalice. Sestra jeho však to popřela, na což Andílek tvrdil, že sestra jeho byla nemocna a z paměti ji vypadlo. Když však usvědčen z křivosti řeči, tvrdil potom, že od jakéhos formana, kteréhož nezná, dvakráte po věrteli pšenici koupil, ale že pověděl mu, aby berně nedal, že ouřady nemusí nic o obchodech jejich vědět.“

Ba právě, nežli ouřady tu svoji spravedlivost ráčí nastolit ve vši řádnosti, času dost pro našince, aby se oháněl a svoji živnost k dokonalosti vedl, i když zlodějskou. Však ztratili jste mě sousedi, ještě dřív než jsem prvního kapra z vody vám vytáhnul. Jenom pohůnek a přidržtaška. Kloudnýho slova jste pro mě neměli.

Ale za obilí, mohla kápnout celá kopa grošů, kdyby se to celý nepokřivilo. Máňa by ztratila dech jednou herdou, až bych pro ni přišel v novým, jako statkář Pátek, když přikvačil na funus svého potomka, kterýho mu kobyla srazila kopytem do zátylku a koupil bych muziku na celej večír. Jenom pro nás dva, sólo za sólem. Máňa by se mi z náručí

nevysmekla ani na sále, ani za starým bukem pod Klůčkem, až bych ji rajtoval do nejmodřejšího nebe. Byla by štěstím bez sebe, to si, pane purkmistr, pište. Kalamář a brko na to máte. Vejskala by ve slastným vytržení. A to si taky zapište.

Jenomže se Tobiáš nadrátoval chmeloviny a já s ním. Jak jen ty groše hřály v kapse, a ponoukaly. Jeden je skoro bezbranej, když na něj uhodí žížeň plnou ránou. To se pak jazyk lepí na patro a nohy samy k hospodě nesou, marná věc. Jenomže jak smočíš vousiska, tak se ti jazyk rozplete hořkou chutí a plácá, co by plácát neměl. Stejně, kterej šizuňk to na mě dones, vlastnima rukama bych ho...

„Nakonec Andílek Jan doznal že ne v oupickým mlejně, ale Janu Dvořákovi z Svatoňovic v nočním čase vzal z stodoly půl třetí čtvrtce pšenice. Že mu pacholek Dvořáku o ty pšenici pověděl, když ho potkal na cestě pod Sychrovem.

Z uvážení purkmistra a rady města Náchoda tento Jan Andílek, za tou příčinou, když na onen čas byl veden na zámek, že utekl od Pilného rybníka, a že se ke krádeži přiznal, že takové ryby s Tobiášem synem Jakubovým pobral, se nepolepšivše od krádeže nepřestal a též Janu Dvořákovi z Svatoňovic 1/4 větele ukradl a svou zprávu nesrovnalou řečí pletl, z těch příčin byl ku právu outrpnému vydán.“

A to mi, pane purkmistr, věřte, že jednou se tak stane, a Máňa si pode mnou svoje užije. Už mám pod tím starým bukem, kde se to jednou s Máňou vodehraje, zakopaný půl kopy grošů a až mě ze šatlavy pustí na boží světlo, tak k nim ještě přihandluju druhou půli a pak nic nezabrání, abych si Máňu otočil kolem prstu a to teďkonc nemyslím ani na nohy ani na ruce. Však vy mě rozumíte, purkmistr.

Máňa bude moje a každej se za námi vohlídne, až půjdeme v neděli promenádou a táta kovár si bude pyšně kroutit vousiště, až mu malý caparti vod Máni a vode mě budou nadsakovat na kolenech. Pak ať se na Máňu zkusí někdo podívat chtivým vokem, dostane potěhem, že hřbet do smrti nesrovná.

„I byvše tázán právem outrpným“, pokračoval purkmistr, „vyznal, že jesti ukradl Dvořákovi v Svatoňovicích jeden větel pšenice, že mu o ní žena Štěpánova pravila.

Též vyznal, že ty kapry, oupickým, s Tobiášem, synem Jakubovým z Suchovršíce pobral a nočně pokradl.

V outerey po svatém Jiří majíce bejti outrpným právem opět tázán,

tu dobrovolně před trápením oznámil a vyznal, že jest toho úmyslu neměl, aby chodil na mlejn a obilí kradl, ale že jest ho na to Jancziek Danyelu z Oupice ved a navedl. Společně pak to prodávali Bartoškovi a Buršovi Šoustalovi i ženě Burše Šoustalově z Oupice. Oni jim prodávali nesčíslnou sumu toho obilí, a oni, že sou věděli, že Jancziek ani Andílek svého obilí nemají.

Na tom i na trápení potom souc pálen, stál.“

Ale nejdřív bude veselka, jakou Suchouršice nepamatujou vod veselky starýho Klemta, když si bral o dvacet let mladší Ludmilu vod Pichrta. Za koňskou bryčkou se tenkrát táhlo procesí barevný jako stuha na kabátě.

A s Máňou to nebude jiný. Vod Šoustala bude sprežení, ten mě vodmítnout nemůže. V kovárně poteče chmelovina dva dni v kuse pro celou ves, kovár se postará, to je jeho nota.

Máňa bude jako ze zámku a chlapi se uslintaj, až se povoz přiblíží k úpickýmu kostelu, protože jedině tam je důstojný místo pro naše vdavky. A tam se tak stane před pánembohem.

Sestra ze Skalice se závistí zalkne, protože její pekař, ten je akorát tak pro zlost. Kdo by koupil chleba od souchotináře. To se ví, že nikdo. Bída a nouze v chalupě. Přestane nade mnou lomit rukama a vobracet se zády jak mě potká na rynku. Bude se lísat jako Kočandrleho kocour po týdním úřadování mezi lhotkovskema kočkama.

Andílek se ohlédl ještě jednou přes rameno a vyhlížel Marii Vařasovou a zatímco po ní marně pátral, purkmistr končil řeč: „Letha 1589 v outerey den svatýho Marka, evangelisty páně, my purkmistr a radda města Náchoda, pováživše dobrovolného vyznání před trápením Jana Andílka ze vsi Suchvršic, při trápení i po trápení podle jeho vlastního přiznání i také artikule právy městskými vyměřeného, toto z práva našeho vynášíme podle přísahy závazků svých, aby byl pro své zlé skutky provazem potrestán.“

Jako kdyby se Andílek konečně probudil ze snu a do jiného horšího znovu upadl.

„Provaz?!“

Bezděčně si promnul krk a chtěl na obranu vstát. Soudní pohůnek ho přitlačil zpátky na lavici.

„Provaz!“ zopakoval tedy ještě jednou přiškrceným šepem.

Nad Úpicí se rozkročilo slunce mezi Lipkami a kopcem Velbabou.

Shlíželo z neveliké výšky na roztroušený zástup lidí na šibeničním vrchu. Z dálky se zdálo, že se slunce prochází lidem po hlavách. S podzimkem už nevyšplhalo výš.

Dole na zemi vyrostla šibenice. Za malou chvíli se na ní zhoupne Andílek. Lotr zlodějská. Se západem slunce zapadne jeho život v zapomnění za všechny hanebné skutky, které ctihodným občanům počestné Úpice napáchal. To si obyvatelé městečka nechají ujít.

Andílek stoupal dřevěnými schůdky nejistě na šibenici a zmateně těkal pohledem davem a hledal Ji. Dnes tu být musí! Alespoň v jeho poslední chvílce. Mánino srdce musí ustrnout při pomýšlení, že jen pro ni stojí na šibenici. Pro její krásu, havraní vlasy a temné oči.

„Máňo“, upustil z úst, že to ani kat navlékající mu oprátku na krk neslyšel.

„Máňo.“

Zběsile se cloumal, když mu kat nasazoval kapuci přes hlavu. Nechtěl zemřít, aniž by Máňu spatřil. Nic nebyl platný zoufalcův odpor, kat lehce dosáhl svého a Máňa v davu nestála.

Dav pod šibenicí ztichl v očekávání. Z lidského těla bude vyražen život násilím. Andílek se pod kapucí uklidnil. Stál bez hnutí a zapadající slunce zhasínalo za jeho zády. Sahalo mu sotva do pasu, tak nízko hořelo nad obzorem. Andílek zalitý sluncem - anděl na nebi. Paprsky kolem něho kreslily světelnou auru.

Lid téměř nedýchal, taková to byla podívaná.

Kat neznatelným pohybem uvolnil mechanismus a Andílek Jan se zřítil do propadliště. Jako kdyby anděl z nebe padl.

ŘEKNI MI, CO ČTEŠ ...

Antonín ŠLECHTA – SEDM PÁDŮ SMRTI

Vydalo Vydavatelství Antonín Šlechta v roce 2013

Přiznám se, že když jsem získal od Antonína Šlechty jeho prvotinu, domníval jsem se, že se jedná o běžné historky z Úpicka, ale již po přečtení kapitoly „Úvodem“ jsem byl mile překvapen především jazykem vypravěče, ale i obsahem, poetickou náladou příběhů a zjištěním, že jsem otevřel knihu hotového spisovatele.

Antonín Šlechta zná figurky jeho kraje, děj povídek se odehrává v okolí Úpice, většina z nich dokonce o úpické pouti a některé postavy žijí ve více povídkách. Ústředním mottem povídkového souboru je SMRT, ale já bych řekl, že je to spíše filozofický náhled na otázky života a smrti, okamžiky, kdy si člověk uvědomuje svoje křehké bytí na tomto světě.

A tak najdete v knize povídky o muži, kteří se musí smířit se smrtí své dcery, stejně jako muže, který na prahu padesátky ztrácí svoje manželství, hrdiny, který zažívá znásilnění dcery, ale asi nejvíc na mě zapůsobila povídka Trest, kdy hlavnímu hrdinovi panu Konoupkovi zbývá jen pár týdnů života, protože onemocněl rakovinou slinivky břišní.

Šlechta mistrně zvládá vnitřní dialogy protagonistů, postav z masa a kostí, hrdinů každodennosti, kteří touží po svém štěstí, i když tuší, že život jim rozdává spíše řečeno mariášnickou mluvou, spíše plívy než esa.

Jsem rád, že jsem si knihu Antonína Šlechty přečetl a znovu se musím ptát, proč takové knihy nejsou na pultech našich knihkupectví, místo kuchařek a všech možných výpovědí celebrit jepičího života.

Jsem rád, že v únorovém čísle ČAJe můžu představit i Šlechtovu další tvorbu, mimochodem Antonín prožil i část svého profesního života v Jičíně, takže do časopisu autorů Jičínska patří nejen jako host.

Kus člověčiny Šlechtovým hrdinů dýchne při čtení i na vás, tak neváhejte a vstupte do světa úpických hrdinů, kde život a smrt maluje řadu situací, stačí se jen pozorně dívat.

Václav

„Mně se žije ve Varnsdorfu dobře!“

ROZHOVOR S MILANEM HRABALEM

Před časem naše sdělovací prostředky přinášely každý den zprávy ze Šluknovského výběžku. Tam žije básník, propagátor lužickosrbské literatury, organizátor soutěží Literární Varnsdorf, Milan Hrabal. A tak jsem jej oslovil a pozval k rozhovoru pro náš ČAJ, abychom si pohovořili nejen o literatuře.

(Foto Jitka N. Srbová)

- Začnu tím, čím uvádím naše společné povídání: Jak se žije ve Varnsdorfu, potažmo Šluknovském výběžku? Stabilizovala se zde situace nyní na konci roku 2013?

Nemohu mluvit za druhé, ale mně se žije ve Varnsdorfu dobře. Ne že bych si nevšiml občasných průvodů protestujících proti tomu, co je popouzelo. Ne že bych nebyl popuzen činy nepřizpůsobivých spoluobčanů, jak se kulantně říká všem, kdo nás obtěžují nebo okrádají, a my si s nimi nevíme rady. Jenže daleko nebezpečnější jsou ti “přizpůsobiví” spoluobčané. Početně jsou možná srovnatelní s onou první skupinou, ale obtěžují a okrádají nás daleko podstatněji. A rafinovaněji. Třeba tím, kolik prostoru zaberou v médiích všeho druhu, třeba tím, jak nám natahují ceny svých produktů a snižují platy svých “poddaných”, aby si mohli stavět honosné vily s podzemními kryty (kdyby něco). Soustřeďují se ve velkých městech, ale u nás na venkově jsou také. S barvou kůže nebo příslušností k nějakému národu to velké kradáctví nemá nic společného. Vlastně často ani to malé.

Pavel Kohout na nedávné besedě ve varnsdorfské knihovně na otázku, zda se totalita může vrátit odpověděl asi toto: vrátí se, až se bohatí přestanou starat potřeby chudých. Toho se obávám.

-Jak ty ses vůbec dostal do Varnsdorfu? Jsi zdejší rodák nebo tě sem osud zavál?

Jsem rodák a patriot. Osud sem zavál mé rodiče. A rodiče mé ženy. Za tu šikovnou souhru “vánků” z různých koutů Čech jsem osudu vděčný.

-Vím, že jsi vykonával řadu profesí, co tě nyní živí? Doufám, že to není literatura, ale pochybuji, že by snad poezie dneska někoho uživila? Nebo se pletu?

Kupodivu je to zčásti literatura, ovšem psaná jinými – to když zaskakuji na dospělém nebo dětské oddělení varnsdorfské městské knihovny. Ale především je to hudba a literatura mluvená, protože v současné době mě živí práce v hudebním oddělení téže knihovny, kde půjčuji audio konzervy, zpěvníky, noty, dělám malé zábavné přednášky pro školní dítky.

- A máš čas i na vlastní tvorbu? Co v současné době chystáš?

Není to výmluva, když řeknu, že času mám málo. Nejen na vlastní tvorbu. Ale je to nespíš množstvím nejrůznějších aktivit, které se ovšem stále nějak točí kolem literatury. V současné době chystám knížku překladů básní slovenské básnířky Dany Podracké, tradiční sborníček k letošnímu svátku lužickosrbské poezie a spolupracuji na Slovníku západoslovanských rčení. A zas a znova se po chvilkách vracím ke své poezii a zkouším, jestli už to nebude ono. Mám velkou chuť vydat po letech, kdy jsem se staral o vydávání jiných autorů (především z Lužice), sbírku svých výtvorů.

- Jak ses “zasnoubil” s lužickosrbskou literaturou? Můžeš nám ji v krátkosti představit, ale opravdu v krátkosti, protože vím, že bys o ní mohl mluvit dlouhé hodiny. Myslím si, že jsi asi vůbec největší znalec Lužice v Čechách.

Tak zaprvé: nejsem největší znalec, kdoví, jestli jsem vůbec znalec. Čím déle se Lužicí zabývám, tím méně o ní vím. Tedy v porovnání s tím, co bych vědět měl nebo mohl. Mám-li být opravdu stručný, pak bude praktické upozornit na české překlady, i když ani to nebude úplné. K těm

zásadním patří mj. prozaická díla Jurije Brězana *Krabat* a *Obráz otce*, Jurije Kocha *Sestup z hor snů* a *Modrá vrána*, Marji Kubašové *Kantor Serbin*, Marji Mlynkové *Dny v dálce*, Měrky Mětové *Výlet do ráje* a Jurije Krawži *Čertův mlýn*. Přehled o starší povídkové tvorbě dává sbírka *Skrýty pramen* přeložená básníkem Josefem Suchým. Z literatury pro děti a mládež doporučuji hlavně pohádky Pawola Neda *Smolný Petr* a *Pohádky a písně Lužických Srbů* (editor Jiří Horák). Z básnické tvorby by neměl uniknout výbor ze starší poezie *Vřesový zpěv* (ed. Josef Suchý) a výbor z básní Kita Lorence *Nový letopis*. A doufám, že mi bude odpuštěno, když se zmíním překladech lužickosrbské literatury, na nichž jsem se tak či onak podílel – mimo jiné také v rámci tříletého projektu (2010-2013) na podporu a propagaci lužickosrbské kultury, jehož jsem byl autorem a koordinátorem a z velké části i realizátorem. Alespoň některé tituly: výbor z nejmladší poezie *Na druhé straně slunce*, antologii současné poezie *Jazyk, jímž porozumíš větru*, výběry z díla básníků: Beno Budar *Jaro modré*, Tomasze Nawky *Konec sázek*, Jurije Luščanského *Ruměnc broskví* a Benedikta Dyrlicha *Naléhavá poezie*. Z pohádek přidávám *Koblížkovu cestu* Worši Wićazové a *Kuřátko v lese* Lubiny Hajduk-Veljkovićové. Asi nejuspěšnějšími tituly jsou dva výběry z lužickosrbských přísloví – *Moudrost Lužických Srbů* a *Kůň má nohy, koza rohy* a výbor z unikátních vzpomínkových knih Bena Budara *Byly to zlé časy*. Zejména ta poslední jde takřkajíc “na dračku”. Kdo by se chtěl komplexněji poučit o této literatuře, tomu doporučuji výtečnou publikaci autorské dvojice Radek Čermák a Giuseppe Maiella *Nástin dějin a literatury Lužických Srbů*.

-Funguje ještě ve Varnsdorfu lužickosrbská knihovna? Kolik má svazků? A chystáte nějaké další dílo právě v tomto jazyce?

Ano. Svazků má několik stovek knih, šedesát cédéček a několik časopisů. Což je při současné produkci vydavatelů v Lužici soubor poměrně dost reprezentativní. Nejaktuálnější se slovinská lidová pověst *Káňský hrad* vydaná téměř bibliofilsky v šesti jazycích, mezi nimiž jsou také obě lužické srbštiny.

-Před časem se tě jeden kolega z Jičína zeptal, jak se řekne lužickosrbsky “kombajn”. Tenkrát jsi váhal, znáš už dnes odpověď? A vůbec v čem je lužickosrbština blízká češtině a všem se naopak nejvíc odlišují?

To nebyl kombajn, tam jsem odpověděl “z fleku”, že je to *syćomłočawa*,

váhal jsem nad traktorem... Znejistěl jsem totiž náhle nad tím, že lužickosrbsky je to prostě **“traktor”**.

- Poprvé jsme se setkali na vyhlášení soutěže Literární Varnsdorf. Mně se tehdy velmi líbilo, že jsem si mohl promluvit neformálně s porotci a zároveň, že jste vydali sborník úspěšných a oceněných textů. Jestli se nepletu v příštím roce proběhne další ročník. Můžeš nám soutěž představit a říci, co chystáte do dalších let?

Literární Varnsdorf 2014 je již vyhlášen – již přicházejí první soutěžní práce. Je to soutěž věkově i tematicky otevřená a hlavně – anonymní. Sborníky vydáváme vždy, jen jejich rozsah je omezován dvěma faktory: kvalitou soutěžních příspěvků a – financemi. Termín pro odevzdání prací je do poloviny února 2014.

- Nedá mi to, abych se nezeptal: Kde sháníte na vaše aktivity peníze?

Z grantů – městských, celostátních i zahraničních. Spoustu práce se však musí udělat takřikajíc na “věčný úvěr”. Největším projektem byl už zmíněný projekt s Lužicí, kde mj. bylo vydáno 14 publikací různého rozsahu i zaměření. Osm z nich bylo čistě literárních.

- Volby jsou za námi, sliby se slibují... čistě hypoteticky, kdybys byl jmenován ministrem kultury, nakonec mnoho organizačních zkušeností máš, co bys změnil na chodu české kultury, potažmo i české literatury?

Naštěstí nejsem a nebudu. Ale kdyby... rozhodně bych usiloval o výraznější podporu nové české tvorby, a to nejen v literatuře. Chtěl bych být daleko štědřejší v podpoře projektu financování českých knih do knihoven spolu s podporou čtenářství mladší generace. Už od mateřských škol. Myslím tím ovšem kultivované čtenářství, ne za každou cenu třeba i nabízením pokleslé literatury, lépe řečeno “jen čtiva”. Samozřejmě mimo internet a z tištěných knih, i když audio knihy mají velký význam pro různé skupiny zájemců o literaturu. A snažil bych se dopřát české literatuře ještě alespoň jeden rozměrný literární časopis, přičemž těm již existujícím přidat na “lepší živobytí”. Jenže – kalousci a klausové by mě uvláčeli a nic by z toho nebylo. Takže zůstanu radši při zemi. To je podle mého nejlepší startovní plocha pro pegasy všeho druhu. Snad i toho mého.

Za rozhovor poděkoval Václav

Francovo olympijské snění

Nadešel poslední den zimní olympiády v Soči. Kdo by ještě před pár týdny tušil, jak bude pro české barvy úspěšná. Proplétal jsem se olympijskými sportovišti a hrdě se hlásil k červenobílé vlajce s modrým klínem, kterou znala díky našim úspěšným sportovcům i malá nemluvňata, nemluvě o ledních medvědech kdesi za polárním kruhem.

„Kde domov můj“- píseň či naše hymna, tady dobyla přední příčky hitparád a dá se očekávat, že ještě mnoho týdnů bude vévodit na prvním místě všech soutěží populární hudby, stejně jako všem diskotékám či koncertním sáním. Jeden japonský skladatel uvažuje, že napíše podle této písně novou operu a Janek Ledecký zase nový muzikál, ponese název Brusle story. Bude pochopitelně věnován naší hvězdě nejzářivější, Martině Sáblíkové, ozdobené mnoha medailemi a rekordy místní dráhy. Michal David oprášil svůj dávný hit „Už se loučí diskoborci“ a teď jej zpívá s textem „Už zas vedou naši borci!“

Prostě když „bory šumí po skalínách,“ nezůstane jedno oko suché. Ani já sám vám nedokážu vyjmenovat všechny české olympijské vítěze. Jasně Sáblíková, Soukalová, Samková, Erbanová, Novotná, Ledecká (mimochodem i o té napíše její otec Janek muzikál „Prkno, které znamená vítězství“), Vítková, Strachová, Pančochová, to se tak trochu čekalo, ale kdo by tušil, že uspějeme v takových disciplínách jako je jízda na saních. Mimochodem všimli jste si, že to byla v českém podání tak trochu „dívčí válka?“ Naši muži zůstali trochu stranou, i když ani Jakub Janda, náhle se zase našel na skokanském můstku, či Tomáš Verner, se svým pateritým odpíchnutým salchowem, neudělali našemu sportu ostudu.

Pochopitelně nesmíme zapomenout na partu kolem Jardy Jágrů, jejich slavné napodobení naganského zlata. „Sborná komanda“ ve finále stačila jen jednu třetinu, potom už se slavná mašina druhé poloviny 20.století zadrhla a naši sázeli jeden gól za druhým. Velká brankářská legenda Vladimír Tretjak brečel a jen si mumlal něco v tom smyslu, že je velké štěstí, že na české bohatýry domácí narazili až ve finále, protože by jinak už dávno balili kufr. Jako třeba Švédové, ti vyfasovali v základní skupině desítku, když nenašli recept na výborně chytajícího Saláka a odešli poražení s potupnou nulou 0:10!

Škoda že to všechno pomalu končí, říkal jsem si v duchu a v českém olympijském domě upíjel jedno pilsenské za druhým. A při té slávě se ke mně přitočil bývalý předseda Mezinárodního olympijského výboru Jacques Rogge a začal ze mne tahat rozumy, jak se nám to vlastně podařilo, takhle ovládnout zimní olympiádu, vyhrát v řadě disciplín, kde jsme ještě před

nedávnem jen paběrkovali.

„To víš, Kubo,“ zasmál jsem se, „to je naše velké tajemství!“ A rychle jsem dopil sklenici a ukázal vrchnímu, že si dám ještě jedno.

„Doufám, že za tím není žádný doping?“ vyzvídal expředseda.

„U nás je doping jedině pivo, to chlastá celý národ, jo a taky celý národ sportu rozumí, chápeš?“

Tak nějak divně pohnul rameny, asi nic nechápal.

„U nás je deset miliónů trenérů, všichni sportujeme, znáš tenhleten gaučing?“

Neznal.

„Natáhneš se doma u televize na gauči, v jedné ruce ovladač, v druhé ruce pivo a prostě máš to všechno teoreticky zmáknuté, takže když pak vylezeš třeba na konec nebo na skokanskej můstek, tak z tebe musí bejt mistr světa nebo olympijskej vítěz, kdybys nechtěl!“ Chlubil jsem se.

„Ukaž!“ překvapil mě Rogge.

Ale co to? Chtěl jsem si užívat ještě závěrečný ceremoniál, ale místo slavnostního defilé stojím na nájezdové věži, na nohách nějaké dvě fošny a trenér dole mává praporkem, jako že je všechno „oukej“, jako že vítr ideální a já můžu frčet dolů.

„Neblázněte, neblázněte, vždyť já na tom nikdy ...“, chce se mi křičet, ale slova zadržávají v hrdle. Normálně mám závratě, když se podívám dolů z třetího „špryncu“ na žebříku. Nabírám rychlost a dole pode mnou se otvírá kotel plný diváků. Letím hlavou dolů, spíš se motám, mávám rukama, ... zabiju se, nezabiju se, jak tohle dopadne? Pomóóó ...“

„Ježíšmarjá, tak už se probud', tady se nedá spát!“ manželka se mnou cloumá a mně došlo, že je ráno 31. prosince 2013 a do zahájení zimních olympijských her v Soči zbývá ještě několik týdnů.

Otočím se a v duchu si říkám, že by nebylo vůbec špatné, kdyby se alespoň kousíček mého silvestrovského snu stal realitou. Myslím tím ty medaile a úspěchy našich sportovců. Pochopitelně ne to moje sportování. Ale zase na druhou stranu, uvědomme si, že i když se našim nebude dařit jako v tom snu, že bychom si měli představit, jak bychom asi dopadli my na jejich místě. Třeba pak nebudeme remcat, když budeme třeba dvacátí.

A tak jsem si slíbil, že vedle gaučingu budu v novém roce 2014 provozovat aspoň něco pro svoje zdraví, i když za to nezískám medaili, třeba jenom pochvalu od manželky, ale především dobrý pocit a lepší kondici. O to větší potom bude moje radost u televize, až bude na stožár stoupat červenobílá vlajka s modrým klínem. A já jsem mírný optimista. A kdo ví, třeba přece jenom toho „Kubu“ z Mezinárodního

olympijského výboru překvapíme. Ale nechme se raději všichni překvapit.
Olympijský oheň v Soči vzplane už v pátek 7. února.

Václav FRANC: SPORTOVEC

Stadión mi vzdává hold
běžím k cíli líp než Bold
zlatou mám i za čtyřstovku
ve výšce přeskočím Eiffelovku

Medaile se jenom hrnou
mám jich už náruč plnou
než se máma nadala
porazil jsem Nadala

Až se skončí noční sen
na hřiště vyběhnu ven
že sportujeme velmi rádi
těšíme se na příští olympiády

ČAJ pro chvíle pohody

č.89, únor 2014, ročník XIII

Vydáno 5. února 2014 v Nové Pace

Redakce: Václav Franc, K Hájku 1724, 509 01 Nová Paka

Franczub@seznam.cz

Grafická úprava titulní strany Jozef dŘevník Borovský

Interní tiskovina LISu

TEXTY NEPROŠLY JAZYKOVOU ÚPRAVOU!